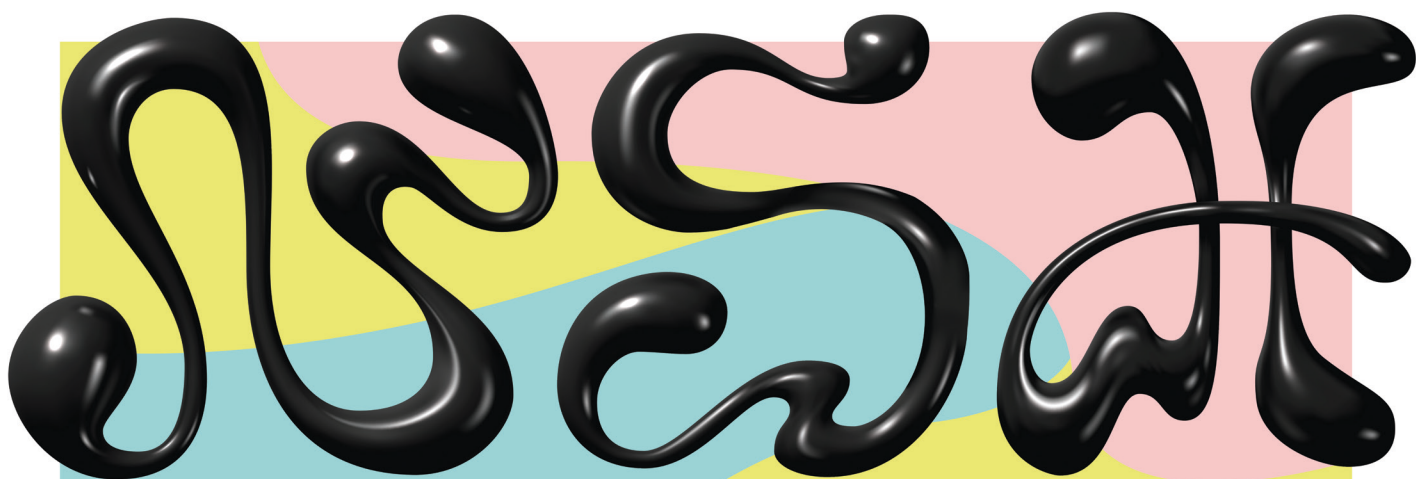

Nová slovenská hudba • 2023

Festival súčasnej klasickej hudby • 32. ročník

8. – 11. november
Bratislava a Košice

S SPOLOK
SLOVENSKÝCH
SKLADATEĽOV

Milí priatelia súčasnej vážnej slovenskej hudby!

Festival **Nová slovenská hudba** na svojom 32. ročníku predstaví generačne, esteticky aj nástrojovým obsadením pestrý prehľad aktuálnej komornej tvorby súčasných slovenských skladateliek a skladateľov v podaní vynikajúcich domácich interpretov združených okolo súboru **Ensemble Ricercata**. Netradične ponúkne tri orchestrálne koncerty, a to nielen na pôde hlavného mesta. Atraktívny program z diel autorov mladšej generácie uvedie v košickej Kunsthalle **Štátna filharmónia Košice**, nebudú chýbať ani svetové či slovenské premiéry v naštudovaní **Symfonického orchestra Slovenského rozhlasu** a **Slovenskej filharmónie**. Poslucháči sú pozvaní vychutnať si dirigentské umenie skúsených odborníkov na interpretáciu súčasnej hudby **Balázsa Horvátha, Pavla Šnajdra** a **Mariána Lejavu** a vynikajúcich domácich sólistov **Ladislava Fančoviča, Petra Katinu, Eugena Procháca, Martina Pavlíka** a **Milana Paľu**. Zaznie 10 svetových, 5 slovenských premiér.

V rámci sprievodných podujatí festivalu súčasnej klasickej hudby sa v podaní **ARTE PRO ARTE dua** Andreja Gála a klaviristu a skladateľa Petra Javorku vydáme na cestu objavovania minulého, znovunájdeneého, ale aj celkom nového v dielach našich spolupútnikov i predchodcov. A napokon, masterclass, prednáška a koncert so slovenskou skladateľkou **Iris Szeghy**, otvorené pre širokú verejnosť, nám prinesú sústredený ponor do jej hudobného myslenia.

8.11. | streda | 19:00

Malé koncertné štúdio
Slovenského rozhlasu, Bratislava

Ensemble Ricercata

Ivan Šiller umelecké vedenie
Ján Kružliak, David Danel husle
Júlia Urdová viola
Andrej Gál violončelo
Karol Nitran lesný roh

Ronald Šebesta klarinet
František Výrostko kontrabas
Tomáš Boroš klavír
Júlia Novosedlíková klavír
Ivan Šiller klavír

Skladby

Tomáš BOROŠ • *Gestures* pre 2 klavíry **
Viliam GRÄFFINGER • *Trio* pre husle, lesný roh a klavír *
Lenka NOVOSEDLÍKOVÁ • *VDP* pre violu, kontrabas a klavír
Juraj VAJÓ • *Music for tape and various instruments*
Jana KMIŤOVÁ • *Regen in Ravenna III* pre 2 klavíry
Adrián DEMOČ • *Hlaholika* pre klarinet, husle, violu, kontrabas a klavír **

Svetová premiéra *
Slovenská premiéra **

Otvárací koncert 32. ročníka festivalu Nová slovenská hudba 2023 predstaví prierez aktuálnou komornou hudbou slovenských skladateľiek a skladateľov v interpretácii vynikajúcich domácich hudobníkov združených okolo klaviristu **Ivana Šillera**. Svieža

hravosť hudby **Tomáša Boroša** a **Lenky Novosedlíkovej**, éterická krehkosť hudby **Jany Kmiťovej** a **Adriána Demoča**, pomedzi ne hlbavosť hudby **Viliama Gräffingera** a svojská, celkom nezaraditeľná poetika **Juraja Vajóa**...

Tomáš Boroš
1971

po skončení štúdia na Pedagogickej fakulte UKF v Nitre (hudobná výchova – slovenský jazyk a literatúra) pokračoval v štúdiu skladby a hry na klavíri na VŠMU (Bokes – skladba, Paulechová-Niederdorfer – klavír). Od roku 1995 je hudobným redaktorom v Slovenskom rozhlase. V rokoch 2010 – 2018 pôsobil na Pedagogickej fakulte UK. Jeho hudobné diela sú súčasťou profilových CD albumov slovenských interpretov (VENI ENSEMBLE, Elena Letňanová, Milan Paľa, Eva Šušková, Ivan Šiller). Je tvorcom viacerých publikácií (monografií a metodík) a dvoch profilových CD. V súčasnosti je aj metodikom medzinárodného hudobno-vzdelávacieho programu Superar a začína pôsobiť na Katedre kompozície Akadémii umení v Banskej Bystrici.

Skladba **Gestures (Gestá)** pre dva klavíry a bicie nástroje ovládané klaviristami vznikla prepracovaním Malého koncertu s veľkými gestami pre dva klavíry a orchester premiérovanej v roku 2022. Tradičné figúry klavírnej techniky – rýchle stupnicové behy, skoky, oktávy, rozklady akordov i hustá akordická sadzba – tradičné figúry v netradičných kontextoch, romantická emócia v racionálnom koncepte, závažné gesto vo vtipnej situácii, pátos, ktorý sám seba neberie vážne. Inšpiráciou na napísanie *Gestures* bolo aj hudobné i mimohudobné priateľstvo členov klavírneho dua Ivan Šiller a Tomáš Boroš.

(Tomáš Boroš)

Viliam Gräffinger

1980

spolupracoval ako klavirista a skladateľ s významnými slovenskými telesami a interpretmi, akými sú Slovenský filharmonický zbor, Slovenské dychové kvinteto, kvinteto Una anima, Muchovo kvarteto, komorný orchester ZOE, Moyzesovo kvarteto, Bratislavský chlapčenský zbor, s dirigentmi Ewaldom Danelom, Konstantinom Ilievským, Kasparom Zehnderom, Jozefom Chabroňom, Štefanom a Adamom Sedlickými, Gabrielom Rovňákom, so sólistami Danielom Janikovičom, Evou Šuškovou, Ladislavom Fančovičom, Erikom Rothensteinom, Milanom Paľom. Spolupracoval aj s hviezdou švajčiarskej populárnej hudby Jamesom Gruntzom. Vystúpil na festivaloch Afyon klasik müzik festivali v Turecku, Klangantrisch vo Švajčiarsku, na koncerte v Dietrich Bonhoeferhaus v Stuttgarte i festivale

Melos-Étos v Bratislave. Jeho hudba znala okrem Slovenska (Prehliadka mladých skladateľov, Nová slovenská hudba, Orfeus, Trenčianska hudobná jeseň, Senecké leto, Nedelne matiné) aj v Rakúsku, Maďarsku, Nemecku, Českej republike či vo Švajčiarsku. Spolupracoval tiež so Slovenskou filharmóniou, Slovenským rozhlasom, Slovenskou národnou galériou, Liptovským divadlom tanca. S režisérom Petrom Maťom spolupracoval na divadelno-hudobnom predstavení Shakespearových Sonetov Sonety 2016 a baletu Papierové rozprávky. Skomponoval hudbu k divadelnej hre Pamiatkar od Petra Lomnického.

V marci 2019 mala v žilinskej synagóge premiéru jeho opera Antigona.

Trio pre husle, lesný roh a klavír vzniklo v roku 2014 z iniciatívy mojich priateľov Karola Nitrana, Ladislava Fančoviča a Milana Paľu. Hudba tejto skladby je mojím zamyslením sa nad chorým obrazom našej doby, v ktorej póza zakrýva úprimnosť, sebecktosť ľudskosť a povrchnosť prevláda nad snahou o porozumenie. Banalita je na výslni, pravda sa topí v relativnosti. (Viliam Gräffinger)

Lenka Novosedlíková

1989

je slovenská skladateľka a interpretka súčasnej a improvizovanej hudby v hre na melodické bicie nástroje. Spolupracovala a pôsobí v rôznych slovenských telesách: Alia Amnis, Asynchronie ansámbl, MCP Trio, Urban Hudák, Cluster Ensemble, VENI Ensemble a iné. Spoluzaložila a organizuje festival AsynChrónie, ktorý dáva priestor najmladšej skladateľskej generácii. Vo svojej hudobnej poetike spája repetitívne prvky s otvorenosťou v notácii. Snaží sa vytvárať priestor pre individualitu predvedenia skladieb pomocou otvorených partitúr, inštrumentačne alebo improvizácie.

Skladba VPD pre violu, klavír a kontrabas vznikla v roku 2021 na objednávku tria Júlie Urdovej.

(Lenka Novosedlíková)

Juraj Vajó

1970

vyštudoval kompozíciu na VŠMU v Bratislave (Ivan Parík). V roku 2008 ukončil doktorandské štúdium na tej istej škole (Vladimír Bokes). V roku 2018 absolvoval štúdium klavírnej hry na Konzervatóriu J. Adamoviča v Košiciach (Mária Hollá). V roku 2002 sa zúčastnil letných kompozičných kurzov v Reichenau (Rakúsko, Kurt Schwertsik), v roku 2003 Ostravských dní novej hudby (Alvin Lucier, Tristan Murail, Christian Wolf, Frederic Rzewski) a v roku 2005 letných kompozičných kurzov v Českom Krumlove (Xiaoyong Chen, Marek Kopelent). V roku 2011 dostal cenu J. L. Bellu za orchestrálnu skladbu Midraš. V súčasnosti pôsobí ako učiteľ na Konzervatóriu v Košiciach, na Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity a ako externý hudobný redaktor

v Slovenskom rozhlase. Vo svojej tvorbe sa sústreďuje na komorný žáner. Bol iniciátorom vzniku zoskupení Žena s blchou a Urban Hudák, v týchto zoskupeniach už dlhší čas spolupracuje s gitaristom Attilom Tverďákom a výtvarníkom a multimedialistom Borisom Vaitovičom.

Music Four Tape And Various Instruments je skladba, ktorá vznikla v roku 2006, bola zrealizovaná komorným súborom Žena s blchou a neskôr Michalom Paľkom s folkloristickými hudobníkmi z Podpoľania. Výber nástrojovej zostavy je v tejto kompozícii na rozhodnutí dirigenta, resp. dohode hráčov, minimum je jeden drevený dychový nástroj, dva sláčikové nástroje a jeden klávesový alebo iný polyfonický nástroj.

Súbežne so živou hudbou znie zvukový nosič, na ktorý boli zaznamenané: dvojročné dievčatko Violka, báseň Williama Blakea, William Bond, ako aj rozprávka o Troch prasiatkach v čínskom jazyku. Texty voľne číta thajwanská huslistka Tsan-tsen.

Všetko sa to nahrávalo súčasne počas horúceho predpoludnia v izbe s otvoreným balkónom v obci Krásna nad Hornádom.

V kompozícii mi išlo o zdeštruovanie už nakomponovaného zhudobnenia časti Blakeovej básne do fragmentárnych tvarov a o následné skladanie týchto fragmentov do celku počas živého predvedenia. Ako skladateľ sa do istej miery zriekam vytvárania výsledného tvaru predprípravou vertikálnych a horizontálnych väzieb materiálu, ktoré vznikajú priamo na pódiu spolurozhodovaním interpretov.

(Juraj Vajó)

Jana Kmit'ová

1976

sa narodila v Prešove. Absolvovala košické Konzervatórium (klavír, kompozícia), bratislavskú VŠMU a viedenskú Universität für Musik und darstellende Kunst, ktorú ukončila v roku 2004 s cenou rektora univerzity. Za svoje skladby získala roku 2003 Medzinárodnú kompozičnú cenu v japonskom Takefu, v rokoch 2008 a 2018 Cenu Jána Levoslava Bellu. V rokoch 2014 a 2019 jej bolo udelené Staatsstipendium rakúskeho ministerstva kultúry. Spolupracovala s telesami Klangforum Wien, DSO Berlin, Quasars Ensemble, Arditti Quartet a jej diela boli uvedené na mnohých domácich i zahraničných festivaloch. Jana Kmit'ová sa venuje aj literatúre a výtvarnému umeniu.

Regen in Ravenna III (Dážď v Ravenne) pre dva klavíry je z roku 2021. Prvá verzia skladby *Regen in Ravenna I* pre gitaru sólo vznikla v roku 2016 na podnet Ondreja Veselého. Kvôli náročnosti tejto verzie som skladbu v roku 2018 prepracovala pre dve gitary a vznikla verzia *Regen in Ravenna II*. Týmto prepisom sa otvorili nové možnosti práce s materiálom a skladba sa v druhej verzii vydala úplne novým smerom. Keď ma minulý rok Ivan a Diana Buffovci požiadali o napísanie nového diela, vynorila sa mi mimovoľne v mysli skladba *Regen in Ravenna II*. Jej materiál akoby volal po ďalšom dobrodružstve. Transformáciou na klavírny zvuk a absorbovaním nových technických prvkov sa tak otvorili ďalšie možnosti procesu a výsledok priniesol obohatenie o novú dimenziu pôvodného materiálu. Ďalším dôvodom, prečo sa k práci s materiálom tejto skladby stále znova a rada vraciam, je jej pôvodný inšpiračný impulz. Má pôvod v jednom z mojich zážitkov počas mojej prvej návštevy Ravenny, ktorú som s mojím manželom absolvovala v roku 2008. Keď sme jedného dňa v ravenskom predmestí obdivovali antickú zvonnicu, vytiahla som svoj skicár a začala ju spontánne kresliť. Nečakane sa spustil dážď a môj manžel si okamžite vyzliekol košeľu a držal ju rozprestretú nad mojou hlavou, kým sa mi podarilo moju skicu dokončiť. V Ravenne som urobila ešte mnoho skíc, ale práve táto visí dodnes v jednej z našich izieb a pripomína mi jednu z najkrajších ciest v mojom živote.

(Jana Kmit'ová)

Adrián Demoč

1985

sa narodil vo Zvolene. Popri gymnáziu študoval súkromne u I. Dibáka, v rokoch 2003 – 2011 študoval na JAMU v Brne (František Emmert, Martin Smolka). Absolvoval stáže na Národnej hudobnej univerzite v Bukurešti (D. Rotaru) a Vilniuskej akadémii v Litve (O. Balakauskas). V rokoch 2005 – 2007 bol členom súboru The Barefooted orchestra, počas štúdií na JAMU vystupoval aj ako improvizátor. Hudba Adriána Demoča je pravidelne uvádzaná v zahraničí orchestrami, súbormi a sólistami, napr. Apartment House, Klangforum Wien, Tallinn Chamber Orchestra, Manuel Zurria (Taliansko), M. Paľa, Ensemble Ricercata, E. Drescher, Česká filharmonie, Moravská filharmonie atď. Doteraz mu vyšlo šesť profilových albumov, zatiaľ posledným je album *Neha* (2023, Another Timbre) obsahujúci dve skladby pre symfonický orchester.

Adrián Demoč je laureátom viacerých súťaží: J. L. Bellu (2020), Českej filharmónie (2018), Plural ensemble (2016), Cellotronics competition (2015) či ceny Nadácie L. Janáčka (2008). V roku 2011 sa so skladbou *Three movements for string orchestra* stal víťazom súťaže a rezidenčným skladateľom na letných kurzoch v Benasque (Španielsko). Venuje sa i publikačnej činnosti, jeho texty vychádzajú v časopisoch *Hudobný život* a *Vlna*.

Hlaholika pre klarinet, husle, violu, kontrabas a klavír. Na slove hlaholika sa mi páči spojenie hlaholu, teda „zmiešaniny výrazných, nezladených, no príjemných zvukov“, ako sa môžeme dočítať v *Slovníku súčasného slovenského jazyka*, a istej metodiky, teda snahy vpečiatí týmto zvukovým prvkom a celkovému hudobnému deju tvar a poriadok a vytvoriť z nich presvedčivý a zrozumiteľný jazyk. Slovo hlaholika mi asocuje vyzváňanie zvonov, čo podľa mňa túto skladbu celkom dobre vystihuje. V Hlaholike používam veľmi oklieštený počet prvkov, z ktorých sa zhotovuje hudobná situácia. Poslucháčovi určite nebude robiť problém tieto prvky rozpoznať.

(Adrián Demoč)

Ivan Šiller

1977

študoval hru na klavíri v Bratislave (VŠMU) a Gente (Kráľovské konzervatórium), ako štipendista v USA (Tanglewood Music Center), Kanade (Banff Centre for the Arts) a Nemecku (Ferienkurse für Neue Musik Darmstadt). Venuje sa interpretácii súčasnej hudby, ensemblevej i sólovej hre a hudobnej reinterpretácii výtvarných diel. Rád spolupracuje s inými hudobníkmi, s ktorými formuje rôzne zoskupenia: Cluster ensemble, Ensemble Ricercata alebo Prague Modern. Spoluvytvára alternatívne „vzdelávacie inštitúcie“ – študentský projekt VENI ACADEMY či sériu detských workshopov SoundOrchestra – zamerané na improvizáciu, grafické partitúry a experimentálnu hudbu.

Je autorom množstva hudobných projektov, festivalov i koncertných cyklov. Predseda slovenskej sekcie Medzinárodnej spoločnosti pre súčasnú hudbu (ISCM – Slovak section), s ktorou pripravil hudobný počin roka 2013 – ISCM World New Music Days. V roku 2016 bol Cluster ensemble za svoje debutové CD nominovaný na cenu za umenie Nadácie Tatra banky, na Krištáľové krídlo a cenu Radio Head Awards.

Ensemble Ricercata

Ensemble Ricercata sa etabloval ako rešpektované hudobné teleso, ktoré poslucháčovi prináša nové a hodnotné umelecké obsahy. Od počiatku bolo jeho hlavnou ideou sprístupňovanie domácej i svetovej súčasnej komornej tvorby v podobe atraktívnych koncertných dramaturgií. Ensemble Ricercata sa venuje interpretácii komornej a ansámblovej hudby so zameraním na skladateľov 19. až 20. storočia a súčasnú hudbu. Vznikol v roku 2010, jeho zakladateľom a umeleckým vedúcim je klavirista a pedagóg Ivan Šiller. Stálymi členmi súboru sú Helga Varga Bach (soprán), David Danel (husle, viola) a Ronald Šebesta (klarinet). K nim sa pravidelne pridávajú Tomáš Boroš (klavír), Andrej Gál (violončelo), Veronika Vitázková (flauta) a iní. Výrazným obdobím pre Ensemble Ricercata boli roky 2014 a 2015, keď súbor vo Veľkom koncertnom štúdiu Slovenského rozhlasu realizoval koncerty „Stretneme sa na pódiu“ ako rezidenčný súbor Rádia Devín. Tento projekt bol v roku 2015 nominovaný na cenu Radio Head Award v kategórii „Hudobný počín roka 2014“. Súbor za svoje poslanie považuje prinášať kvalitnú hudbu do menších miest a prispieť k obnove tradície koncertov komornej klasickej hudby. Ensemble Ricercata vydal 4 profilové CD nahrávky. Posledná nahrávka z roku 2023 s názvom MELODIES obsahuje tvorbu C. Debussyho, E. Satieho, R. Koláča a D. Milhauda.

9.11. | štvrtok | 19:00 **Kunsthalle Košice**

Štátna filharmónia Košice

Balázs Horváth *dirigent*

Martin Pavlík *husle*

Peter Katina *akordeón*

Skladby

Peter Dan FERENČÍK • *Inter – Intra No. 2* pre sláčikový orchester *

Peter JAVORKA • *Musik für Egon Schiele* pre husle a orchester *

Matej SLOBODA • *A Weathered Line. Glittering.* pre orchester **

Peter MACHAJDÍK • *Proti.Stav* pre akordeón a orchester **

Svetová premiéra *
Slovenská premiéra **

Košický večer Novej slovenskej hudby bude priestorom pre troch autorov mladšej generácie, ktorí však už majú za sebou rad umeleckých úspechov. Tvorba všetkých troch sa zároveň vyznačuje chuťou experimentovať, hoci to každý z nich robí po svojom: **Peter Dan Ferenčík** priestorovým usporiadaním zvuku, **Peter Javorka** inštrumentáciou

a sadzbou, **Matej Sloboda** zasa pokračuje vo svojej ceste skúmania statických zvukových plôch. A k tomu slovenská premiéra diela pre akordeón a orchester **Petra Machajdika**, autora, pre ktorého bol experiment alfou a omegou a ktorého hudobný jazyk prešiel zaujímavými transformáciami.

Peter Dan Ferenčík

1986

spolupracoval s poprednými slovenskými a zahraničnými interpretmi a hudobnými telesami, medzi ktoré patria napr. Slovenská filharmónia, Symfonický orchester Slovenského rozhlasu, Ostravská banda, Ensemble Ricercata, dirigenti Szymon Bywalec, Peter Valentovič, Barbara Kler, Petr Kotík. Jeho diela vysielal Slovenský a Český rozhlas. Premiéry jeho skladieb zazneli na festivaloch Nová slovenská hudba, Ostravské dny nové hudby a študentských festivaloch Orfeus a Prehliadka mladých skladateľov SOOZVUK. Skomponoval hudbu k viacerým bábkovým predstaveniam (Peter Pan, Johanka na hranici), na ktorých spolupracoval s režisérkou Nadou Uherovou. Ako interpret spolupracoval a tvoril hudbu do tanečných predstavení ČOKO a Horúčava s choreog-

rafkou Martou Polákovou. Podieľal sa na organizovaní študentského festivalu Orfeus, prehliadky mladých skladateľov OPUS NOVA, medzinárodného sympózia skladateľov Paradigmy, experimentálneho projektu Euridika (2010). Založil a neskôr viedol komorný festivalový ansámbl Orfeus. Bol dlhoročným hudobným redaktorom, neskôr tímlídom a manažérom programu hudobnej redakcie Rádia Devín. Bol moderátorom relácie Ars Musica, je zakladateľom, dramaturgom a tvorcom úspešného projektu Rezidenčný súbor Rádia Devín, ktorý podporoval vznik nových hudobných diel, propagoval slovenských umelcov a rekonštruoval zabudnuté diela slovenských autorov. Jeho kompozičná práca sa sústreďuje na špecifickú oblasť – aspekt hudby, ktorým je symbióza priestoru a času v hudobnej kompozícii a s tým súvisiaca migrácia zvuku po priestore. Túto tému skúmal dlhodobo prakticky a teoreticky, pričom vo svojich kompozíciách pracoval s netradičným rozmiestnením interpretov v priestore koncertnej sály.

Skladba Inter – Intra No. 2 (2022 – 2023) pre sláčikový orchester je úpravou mojej skladby pre zmiešaný spevokol s názvom Inter – intra z roku 2009, ktorú sa nikdy nepodarilo zrealizovať z dôvodu jej technickej náročnosti. Aj táto pôvodná skladba experimentovala s priestorom a zvukom; 24 spevákov rozmiestnených do pomyselného kruhu okolo obecnstva, pričom každý spevák spieva jeden pridelený tón a štruktúra skladby sa vyvíja na základe pohybu jednotlivých skupín spevokolu v priestore do naplánovaných pozícií. Latinské slová „inter – intra“ majú dva významy, v zásade však majú rovnakú významovú podstatu – „medzi“. Slovo inter vyjadruje napríklad vzťah medzi dvoma alebo viacerými osobami alebo skupinami, kým slovo intra označuje priestor, miesto, dokonca disciplínu alebo pomyselnú platformu, kde sa niečo odohráva – teda niekde medzi. To je explicitné popísanie priebehu tejto kompozície. Hráči medzi sebou v priestore interagujú, odpovedajú si odovzdávaním hudobných motívov a štruktúr. Zvuková masa vďaka tejto interakcii migruje po priestore, presúva sa z jednej skupiny hráčov na ďalšiu. Výsledok tejto migrácie zvuku prijíma poslucháč, ktorý sa nachádza uprostred tohto diania. Skladba pracuje s prvkami serializmu, sonoristiky a aleatoriky. Na rozdiel od pôvodného tvaru diela sa však v aktualizovanej verzii hráči už nepresúvajú v priestore fyzicky, posúvajú si len zvukové tvary. Dielo sa vyvíja do určitého bodu, od ktorého sa začína navracáť k svojmu začiatku, no pritom sa pôvodný materiál stále vyvíja. Za dielom sa skrýva túžba po lepšom svete, ako je ten, v ktorom sa nachádzam. Zároveň je to bilancovanie, zhodnocovanie uplynulých udalostí môjho života a rozlúčka s akýmsi pomyselným priestorom, z ktorého som vystúpil, aby som chápal, videl a vedel viac. A keďže na konci platí Sokratovo „Viem, že nič neviem“, je to aj pokorná túžba po novom začiatku s pochybnosťami a hľadaním viery v samého seba.

(Peter Dan Ferenčík)

Peter Javorka

1993

je slovenský hudobný skladateľ, klavirista, dirigent, editor a pedagóg. Jeho tvorba obsahuje skladby komorné (Eskalácie, Feéria I, Feéria II, Quintetto, Anno tenebris), orchestrálne (Symfonieta, Metamorfózy pre violončelo a orchester, Musik für Egon Schiele pre husle a orchester, Meditácia pre veľký orchester), vokálno-inštrumentálne (Monologo de la Luna, No one writes to the Colonel). Bytostne nadväzuje na technológiu a poetiku hudby 20. a 21. storočia. V rokoch 2007 – 2011 študoval na Konzervatóriu v Žiline hru na klavíri, zároveň navštevoval hodiny skladby pod vedením Pavla Kršku. Na VŠMU v Bratislave od roku 2011 študoval odbor skladba a dirigovanie. V rokoch 2013 – 2014 absolvoval študijný pobyt na Akademii muzycznej v Krakove, kde okrem hodín skladby v triede prof.

Wojciecha Wiłtaka navštevoval aj prednášky o elektronickej hudbe prof. Mareka Choloniewského. V rokoch 2015 – 2016 absolvoval semestrálny študijný pobyt na Escola Superior de Música, Artes e Espectáculo v Porte (Portugalsko). Vzdelanie si rozšíril aj na medzinárodných kurzoch a festivaloch (Trstenice, Ostrava Days) a svoje práce konzultoval so skladateľmi ako K. Saariaho, Ch. Wolff, C. Bauckholt, J. Beer a iní. Získal ocenenia na medzinárodnej skladateľskej súťaži GENERACE. V rokoch 2017/2018 absolvoval 6-mesačný študijný pobyt na Universität für Musik und darstellende Kunst vo Viedni. V rokoch 2016 – 2019 absolvoval doktorandské štúdium skladby na VŠMU v Bratislave pod vedením prof. Jevgenija Iršaia. Jeho kompozície zneli na festivaloch na Slovensku (Melos-Étos, Nová Slovenská hudba, Ars nova Cassovie, Konfrontácie umení, AsynChrónie, Orfeus) aj v zahraničí (Viedeň, Budapešť, Krakov, Praha, Ostrava a iné) v podaní elitných sólistov a telies (SKO B. Warchala, ŠKO Žilina, Metrum ensemble, Mucha quartet, Ostravský komorný sólisti). Je zakladateľom festivalu mladých skladateľov AsynChrónie a Ansámbľu AsynChrónie. V roku 2022 založil spolu s violončelistom Andrejom Gálom ARTE PRO ARTE duo a tiež komorný ARTE PRO ARTE ensemble.

Musik für Egon Schiele (2017 – 2018, rev. 2023) pre sólové husle a redukovaný orchester som napísal vo Viedni k 100. výročiu smrti výtvarníka Egona Schieleho (1890 – 1918), maliara expresívnych autoportrétov. Jeho život, krátky a intenzívny, ukončila španielska chrípka, ktorá po 1. svetovej vojne bola tvrdou ranou pre Európu. Skladba je jednočasťová, sú v nej dva hlavné kontrastné princípy: bloková sadzba (statické zvukové plochy orchestra) a výrazne rytmická, akoby zvukovo aleatorická, rýchla hudba, v ktorej sú prítomné aj husle. Tie sú v celej skladbe oproti orchestru nositeľom skôr veľmi výraznej rytmickej kresby. Skladba obsahuje aj dve kadencie sólových huslí s bicími nástrojmi. Na inšpirácie Schielem poukazuje expresionizmus hudby.

(Peter Javorka)

Martin Pavlík

2000

získal základy hry na husliach v Dolnom Kubíne pod vedením Márie Hrnčiarovej. V štúdiu pokračoval pod vedením Milana Paľu, jednej z najvýraznejších osobností súčasnej hudobnej scény. Absolvoval baka-lársky ročník v triede Juraja Tomku na VŠMU v Bratislave a momentálne študuje na Janáčkovej akademii múzických umení v Brne v triede Pavla Wallingera. Od septembra 2022 zastáva post zástupcu koncertného majstra vo Filharmonii Brno. Ako sólista vystúpil so Štátnym komorným orchestrom Žilina a v roku 2022 debutoval s orchestrom Slovenskej Filharmónie, s ktorým predviedol Husľový koncert č. 1 Bélu Bartóka. Ako orchestrálny a komorný hráč vystúpil na mnohých významných zahraničných koncertných pódiiach a festivaloch. Medzi najvýznamnejšie patria Großes Festspielhaus

v Salzburgu, Usher Hall v Edinburghu či Birmingham Symphony Hall. Absolvoval viacero medzinárodných majstrovských kurzov, ako napríklad Stauffer Masterclass s Ensemble Intercontemporain v Cremona alebo Masterclass epoche_f s Ensemble Modern v Hannoveri. Premiérovu uviedol diela autorov Pascal Manolios a Tõnu Kõrvits. Martin Pavlík hrá na husliach Titanico z dielne brnianskeho husliara Jana Husa Bursíka.

Matej Sloboda

1988

skladateľ a dirigent, študoval na Vysokej škole múzických umení v Bratislave (Ivan Buffa), Universität für Musik und darstellende Kunst vo Viedni (Detlev Müller-Siemens) a Universität für Musik und darstellende Kunst v Grazi (Beat Furrer). Od roku 2019 je interným doktorandom na JAMU v Brne (Ivo Medek), ktorá mu umožnila ročný študijný pobyt na Universität der Künste Berlin (Marc Sabat) v akademickom roku 2021/22. Jeho tvorba zahŕňa skladby pre orchester, komorný súbor, sólový nástroj, zbor, nevyhýba sa elektroakustickým a improvizovaným dielam. Skladba Rhythmus. Diagonal pre basovú flautu, video a komorný súbor dostala v roku 2019 Cenu Jána Levoslava Bellu. Slobodove skladby sú uvádzané na festivaloch v rámci Slovenska (Melos-Étos, Nová slovenská

hudba, AsynChronie) i v zahraničí (Ostrava Days, MusicOlomouc, Setkávání nové hudby Plus, SONIX, Muzički biennale Zagreb, ISCM 2016 – Južná Kórea, ISCM 2018 – Čína). Spolupracoval s poprednými sólistami ako Gareth Davis, Yan Liu, Daniel Havel, Matúš Šimko, Katarína Turčinová, Eva Hrušková, František Výrostko, s dirigentmi Marie Jacquot, Petrom Rundelom, Ivanom Buffom, Mariánom Lejavom, Štefanom Sedlickým, Konstantinom Ilievským a telesami Klangforum Wien, Tianjin Symphony Orchestra, Gaia Quartet, Fama Q, EnsembleSpectrum, Quasars Ensemble, Ensemble Ricercata, Mucha Quartet, BraCk Players, Ansámbeľ AsynChronie a inými. Matej Sloboda sa zúčastnil na medzinárodných skladateľských kurzoch Darmstädter Ferienkursen, Ostrava Days, Trstěnice Symposium, Varšavská jeseň, seminároch Campus – Münchener Biennale a konzultoval svoju tvorbu so skladateľmi ako Tristan Murail, Matthew Shlomowitz, Hans Thomalla, Chiyoko Szlavnic, Kaija Saariaho, Zygmunt Krauze, Peter Adriaansz, Ulrich Krieger, Raphael Cendo, Martin Matalon. Založil a umelecky vedie komorný súbor EnsembleSpectrum (2012), ako dirigent uvádza diela zahraničných a slovenských autoriek a autorov. Vo vydavateľstve UBU Collection (utopická brána umenia) vyšiel Slobodov debutový album Doctor ONE & Mistress PULSE, ktorý bol nominovaný na ocenenie Radio_Head Award 2022 v kategóriách vážna a experimentálna hudba. Od roku 2019 tvorí kolektív experimentálnej hudby s Lenkou Novosedlíkovou a Evou Hruškovou Critical Band.

A weathered line. Glittering. (2022) Počet a komplexnosť riadených hudobných procesov v skladbe sú zredukované na absolútne nutné minimum. Nenastávajú žiadne prikre kontrasty, dramatické zmeny, tézy, antitézy, syntézy. Textúra hutnej zvukovej steny postupne plynulo zvetráva, práchnivie. Vďaka svojej predvídateľnej architektúre je možné ponoriť sa do neustále meniaceho sa kvázistatického objektu a začať si všímať mikromelódie, pulzy, zmeny farieb, ktoré pri rýchlych zmenách zvuku nie je možné sluchom zaznamenať. Kvalita počutého sa postupne mení z ostrej, nesmierne plnej zvukovej masy, miestami pripomínajúcej chaotické trúbenie áut, do zvonivého hlaholu až po úplnú čistotu jednoduchého súzvuku. (Matej Sloboda)

Peter Machajdík

1961

tvorí inštrumentálne aj vokálne diela, hudbu k filmom, rozhlasovým hrám, baletu, tanečným a divadelným predstaveniam, zvukové prostredia a grafické partitúry. Jeho tvorba je charakteristická morálnym a humánnym rozmerom, odmietajúcou a odsudzujúcou rasovú a sociálnu neznášanlivosť. Diela Petra Machajdíka zazneli napríklad v koncertných sálach v Berlíne, New Yorku, Bostone, Ríme, Miláne, Viedni, Amsterdame, Haagu, Utrechte, Calgary, Toronte, Helsinkách, Londýne, Oxforde, Pekingu, Aténach, Varšave, Krakove, Lubline, Cardiffe, Ankare, Istanbule, Prahe, Belehrade, Lvove, Lugane, Káhire, Nairobi. Jeho orchestrálné skladby odzneli pod taktovkou Leoša Svárovského, Benjamina Bayla, Mariána Lejavu, Ivana Buffu, Anu Tali, Mirana Vaupotiča, Olivera Kentisha, Petra Breinera,

Floriana Ludwiga, Pawła Przytockého, Marie Makraki, Ondreja Olosa, Przemysława Zycha, Ivana Markoviča, Petra Vrábela, Ondreja Kukala a mnohých ďalších. Interpretmi Machajdíkových diel boli aj telesá, ako napríklad Janáčkova filharmonie Ostrava, Nordwestdeutsche Philharmonie, Camerata Europea, Symfonický orchester Slovenského rozhlasu, Slovenský komorný orchester, Quasars Ensemble, a celý rad renomovaných domácich aj zahraničných sólistov. Peter Machajdík spolupracuje tiež s bývalým spevákom a frontmanom legendárnej britskej prog-rockovej skupiny YES Jonom Andersonom, s tanečníkmi, choreografmi, výtvarníkmi a filmármi. Vytvoril hudbu k radu divadelných inscenácií (Čaj a apokalypsa, Bezzubatá, Naše fotky, Niekto príde) pre viaceré domáce scény, ako aj k divácky úspešným dokumentárnym filmom Tomáša Hulíka a do obľúbeného cyklu Svetoznámi slovenskí vedci Evy Holubánskej-Bartovičovej. Je tiež autorom množstva multimediálnych projektov a soundartových kompozícií.

Skladba Proti.Stav sa pomocou tradičných tonálnych a modálnych techník s citlivosťou pre zvukovú pestrofarebnosť snaží vytvoriť jemný svet emocionálnych textúr. Podobne ako väčšina autorových diel sa aj tento opus vyznačuje nenápadným hypnotickým charakterom a nenásilným hudobným jazykom, ktorý nanovo definuje niektoré formy súčasnej hudby. Skladba sa dotýka úvah o súčasnom stave životného prostredia, stave a ochrane biodiverzity, protistave či protipóle zanedbávania či nerešpektovania dôležitosti tém spojených s danou problematikou. Mala premiéru v Konzerthaus Detmold 23. októbra 2019. Sólistkou bola Alena Budziňáková, Nordwestdeutsche Philharmonie viedol Florian Ludwig. (Peter Machajdík)

Peter Katina

1975

je slovenský akordeonista, ktorý sa venuje predovšetkým súčasnej hudbe. Hru na akordeóne študoval na Slovensku na Vysokej škole múzických umení v Bratislave a v Dánsku na Carl Nielsen Academy of Music v Odense. Pravidelne koncertuje na Slovensku a v krajinách Európy. Premiérovo uviedol niekoľko desiatok nových kompozícií pre sólový akordeón a spolupracoval s viacerými významnými svetovými a slovenskými autormi. Peter Katina koncertoval v Dánsku, Veľkej Británii, Nemecku, Poľsku, Českej republike, Maďarsku a Srbsku. Predstavil sa na festivaloch Poznań Music Spring, Arcus Temporum v Pannonhalme, Ny Musik i Birkerød, Re:New v Kodani, Melos-Étos, Konvergencie, Konfrontácie, Ars Nova, ISCM New Music Days, Sound City Days, Vehetia Summer Music Festival

a ďalších. Viedol majstrovské kurzy akordeónovej hry na Kráľovskej hudobnej akadémii v Londýne a prednášal na Akadémii Franza Liszta v Budapešti. Peter Katina nahral viacero sólových i komorných albumov. Okrem koncertnej a nahrávacej činnosti pôsobí ako pedagóg na Konzervatóriu Jozefa Adamoviča v Košiciach, ako lektor dramaturgie Štátnej filharmonie Košice a hudobný publicista. Uvádzal vlastné rozhlasové programy a cykly popularizačných prednášok a jeho texty boli uverejnené vo viacerých domácich i zahraničných hudobných časopisoch. Je autorom knihy pod názvom Hudba inak.

Balázs Horváth

1976

študoval základy kompozície na Strednej hudobnej škole Bélu Bartóka (István Fekete) a v štúdiu kompozície pokračoval na Akadémii Ferenc Liszta (Zoltán Jeney, Attila Bozay, János Vajda), kde neskôr vyučoval a získal aj doktorát. V rôznych skladateľských súťažiach boli ocenené viaceré jeho diela, napríklad v roku 2000 získal hlavnú cenu na súťaži v maďarskom meste Törökszentmiklós za svoju skladbu Petrus-Passio. V roku 2007 získal za skladbu POLY prvú cenu na skladateľskej súťaži v Berlíne. V roku 2021 získal cenu v súťaži Quasimodo competition v Balatonfürede za svoju pieseň Europe radio, Night na báseň Andrása Petőczya. V roku 2004 získal cenu Benedek Istvánffy za skladbu MAGNETS IV (round and round) a v roku 2007 za skladbu

Waiting for... V roku 2007 získal cenu Ferenc Erkel. Jeho diela zneli v Maďarsku i v iných krajinách na rôznych festivaloch a koncertoch. 13 Balázs Horváth pravidelne vystupuje aj ako interpret a dirigent. V roku 2009 založil súbor THReNSeMBLe, ktorý sa zameriava na interpretáciu súčasnej hudby a venuje sa najmä uvádzaniu hudby mladých skladateľov.

Štátna filharmónia Košice

Štátna filharmónia Košice bola založená v roku 1968 ako druhý profesionálny symfonický orchester koncertného typu na Slovensku. Prvý koncert novovzniknutého telesa sa uskutočnil v apríli 1969 pod vedením vtedajšieho šéfdirigenta Bystríka Režucha. Orchester Štátnej filharmónie Košice tvorí viac než 80 profesionálnych hudobníkov, ktorí koncertujú nielen doma, ale aj v zahraničí. Od svojho vzniku koncertoval orchester ŠfK na významných medzinárodných hudobných festivaloch a v dôležitých kultúrnych centrách – ako prvý slovenský symfonický orchester sa predstavil v USA. ŠfK prezentuje svoje umenie okrem aktívnej koncertnej činnosti aj prostredníctvom nahrávok pre rozhlas, televízne a gramofónové spoločnosti, ako sú napríklad Naxos, Marco Polo a iné. Orchester spolupracoval s mnohými svetoznámymi umelcami: Igor Oistrach, Gidon Kremer, Dietrich Fischer-Dieskau, Ivan Moravec, Josef Suk starší, Sergej Kopčák, Peter Mikuláš, Peter Dvorský, Viktor Fedotov, Valerij Gergiev, Emin Chačaturjan, Natan Rachlin, Thomas Sanderling, Alexander Rahbari, Tadeusz Strugala, Jiří Bělohlávek, Libor Pešek, Václav Smetáček, Ludovít Rajter, Ladislav Slovák, Ondrej Lenárd, Bystrík Režucha a ďalší. Štátna filharmónia Košice je organizátorom organového festivalu Ivana Sokola, medzinárodného hudobného festivalu Košická hudobná jar, ako aj festivalu súčasného umenia ARS NOVA.

10. 11. | piatok | 19:00

Veľké koncertné štúdio Slovenského rozhlasu, Bratislava

Symfonický orchester Slovenského rozhlasu

Pavel Šnajdr *dirigent*

Erik Rothenstein *barytónsaxofón*

Ladislav Fančovič *klavír*

Skladby

Pavol KRŠKA • *Concerto grosso* pre sláčikový orchester *

Egon KRÁK • *Garritus* pre orchester s obligátnym barytónsaxofónom *

Jevgenij IRŠAI • *Pianissimo or Farewell to Music* pre orchester *

Lukáš BORZÍK • *Jeho Hlas*, koncert pre klavír a orchester *

Svetová premiéra *
Slovenská premiéra **

Symfonický orchester Slovenského rozhlasu je neodmysliteľným partnerom Novej slovenskej hudby a tentokrát ho bude viesť **Pavel Šnajdr**, umelecký vedúci Brno Contemporary Orchestra. Program otvorí dielo **Pavla Kršku** a uzavrie dielo **Lukáša Borzika**: učiteľ a žiak, dve rôzne poetiky, dva rôzne prístupy

k tradícii koncertantného žánru. K nej sa svojím spôsobom hlási aj **Egon Krák** v kompozícii s netradičným obligátnym nástrojom, barytónsaxofónom a celkom mimo nej sa tentokrát postavil vo svojej štúdii sféry pianissima **Jevgenij Iršai**.

Pavol Krška

1949

patrí k popredným osobnostiam hudobného umenia na Slovensku predovšetkým ako skladateľ veľkých chrámových vokálno-inštrumentálnych diel, akými sú Requiem (1989), Stabat Mater (1990), Omša (1993), Te Deum (1998), Missa solemnis (2008), Košickí mučeníci (2010), opera-oratórium Cyril a Metod (2013), Staroslovienska omša (2014) a scénické oratórium Krížová cesta nášho Pána Ježiša Krista (2017) pre sóla, zbor, organ a orchester. Pavol Krška je aj autorom zborových skladieb, koncertov pre rôzne sólové nástroje, ako aj diel pre orchestrálne telesá. Z najvýznamnejších a najviac hrávaných treba spomenúť orchestrálnu skladbu Pocta Michelangelovi (1978), Koncert pre flautu, bicie nástroje a orchester (1983), Koncert pre husle a orchester (2005), Koncert pre klavír a orchester (2012) a Koncert pre kontrabas a orchester (2014). Vytvoril aj množstvo komorných a inštruktívnych skladieb pre deti a mládež. Veľkej obľube sa tešia Slovenské ľudové piesne pre spev a klavír. Za svoju činnosť získal Pavol Krška viaceré uznania a ocenenia. V roku 2003 získal ako prvý cenu Fra Angelica za osobný prínos ku kresťanským hodnotám v kultúre na Slovensku. V roku 2010 mu bola udelená Cena primátora mesta Ružomberok za významnú reprezentáciu mesta v oblasti hudobného umenia. V roku 2011 získal Cenu Žilinského samosprávneho kraja za prínos v oblasti hudobnej tvorby. V roku 2012 získal Uznanie za zásluhy o rozvoj a reprezentáciu mesta Žilina. V roku 2013 mu Žilinská univerzita udelila Uznanie za pedagogickú a umeleckú činnosť. Hudobný fond mu udelil v roku 2016 Cenu Jána Levoslava Bellu za celoživotné dielo v oblasti duchovnej tvorby.

Concerto grosso pre sláčikový orchester vzniklo na prelome rokov 2016 až 2017. Hudobné výrazivo tejto štvorčasťovej skladby (I. Largo, II. Allegretto, III. Largo – IV. Moderato) je zakorenené v tradícii, no zároveň si hľadá vlastnú cestu na pozadí klasických formových riešení a tonálno-modálnych postupov, spetrovaných priznanou melodikou, rytmickou figuráciou a evolučno-variálnou motivickou prácou.

(Pavol Krška)

Egon Krák

1958

tvorivo zasiahol do všetkých žánrov súčasnej hudby – vytvoril javiskové, koncertné a orchestrálne koncepcie, komornú tvorbu, vokálne skladby, multimediálne projekty, experimentálne a elektroakustické skladby. Súčasťou jeho skladateľskej práce je aj systematická orientácia na problematiku rekonštitúcie a obnovy historickej hudby. V tejto oblasti od roku 1999 pravidelne spolupracuje so zahraničnými odborníkmi a špecializovanými inštitúciami vo Francúzsku (Centre de musique baroque de Versailles, CNSMD Lyon), USA, Rakúsku a Taliansku (Ensemble Lucidarium). Jeho skladby zneli na rôznych festivaloch (BHS, Nová slovenská hudba, Melos-Étos, Musica Sacra contemporanea a ďalšie) na Slovensku i v zahraničí. V posledných rokoch okrem početnej komornej tvorby

vytvoril väčšie diela: Missa pro defunctis – Requiem, Jazzphony Concerto, ELF Symphony 2011 a ďalšie. Nasledovali oratórium Cirillometodiada, Pútnici pre dvoch recitátorov, miešaný zbor a orchester v roku 2015 k 200. výročiu narodenia Ludevíta Štúra, MESSAGE, diela Umlčané múzy, Beethoven di nuovo, Hviezd nežný svet a Les anges du ciel.

*Hovorí – a predsa nič nepovedať... Už starí Rimania poznali tento fenomén, ktorý vytrvalo sprevádza ľudstvo odpradáva. Dnes výraz garritus (garrio) nepoužíva už ani lexikálna latinčina – a je to dosť nepochopiteľné, lebo tárajú sú všade... Hudba skladby **Garritus** ilustruje situáciu, keď si táranie dokonca vynucuje prehnajú pozornosť. Táranie verejných činiteľov, politikov, zabávačov na všetkých úrovniach má svoj kuriózne podmanivý akustický efekt, ktorý vyvoláva reakciu, hoci je bez obsahu a významu. No pre umelcov sú tárajú akými pozhňaním, robustnou inšpiráciou – zdá sa totiž, že vedia z tárajov vyťažiť čosi aspoň dočasne hodnotné práve tým, že tárajú prejdú taviacou pecou vnímavého, kritického a nadaného intelektu. Umelec môže obrazom táraja zaujať, potešiť, zabaviť a snáď i ovlažiť, posmeliť. Lebo inak by bol svet neznesiteľný. Schuti sa zasmiať z tárajov – to nie je iba pokušenie. Môj Garritus vznikol skôr ako varovanie, aby sme ani my hudobníci nenechali všadeprítomné táraniny bez odozvy. Nie je vo verejnom záujme nechať fenomén garritus bez odozvy. Nemožno nechať tárajov trepať bez obmedzenia, lebo to môžu byť práve oni, kto jedného dňa zničí civilizáciu. Pokusov v dejinách bolo už viac než dosť...*

(Egon Krák)

Jevgenij Iršai

1951

pochádza z hudobníckej rodiny. V roku 1969 skončil strednú Špeciálnu hudobnú školu pri Leningradskom Konzervatóriu, v roku 1975 štúdium kompozície v triede profesora V. Uspenského a v roku 1978 štúdium hry na klavíri v triede P. Serebriakova na konzervatóriu vo svojom rodnom meste. Ako klavirista koncertoval v Španielsku, USA, Bulharsku, Maďarsku, Poľsku a ďalších krajinách. Do roku 1991 pôsobil ako pedagóg na Špeciálnej hudobnej škole pri Leningradskom/Petrohradskom konzervatóriu. V rokoch 1991 – 1993 bol korepetítorom štátnej opery v Banskej Bystrici a pôsobil na Konzervatóriu Jána Levoslava Bellu ako profesor kompozície a klavíra. Od roku 1996 vyučuje na Katedre hudby Fakulty humanitných vied UMB v Banskej Bystrici

a od roku 2001 pôsobí aj na katedre kompozície a dirigovania VŠMU v Bratislave. Jeho diela odzneli okrem iného na javisku akademického Malého divadla opery a baletu v Leningrade (teraz Divadlo Modesta Musorgského), v rámci medzinárodných festivalov v Petrohrade, v Krakove, Kyjeve, Prahe, v Taliansku, Bulharsku, na festivale Melos-Étos a v iných európskych krajinách, v Japonsku a USA. V súčasnosti komponuje na objednávky popredných slovenských a zahraničných sólistov.

Pianissimo or Farewell to music som skomponoval v roku 2022. Ideou bolo napísať dielo, ktoré by znelo v gradácii medzi pianom a pianissimom, a skúsiť len s pomocou tradičných zvukov navodiť atmosféru nielen mystickú, ale aj filozoficky nostalgickú. Čas letí neuveriteľne rýchlo – túto banálnu vetu pozná každý, ale hlbokú a v určitom zmysle tragickú podstatu tohto výroku človek začína vnímať, až keď sa blíži k nejakému „významnému“ jubileu, na ktoré by radšej zabudol. Čas letí, každou sekundou prináša niečo nové a neúprosne unáša so sebou všetko, čo bolo milé a srdcečné. A nakoniec príde chvíľa, keď si potrebuje sadnúť v tichu, pozeráť na oheň v krbe a počúvať vnútorný hlas – melódiu? Hudbu? Zvuky...?!

(Jevgenij Iršai)

Lukáš Borzík

1979

patrí k výrazným slovenským skladateľským osobnostiam. Získal rad domácich i medzinárodných ocenení. Okrem pravidelného zaradovania jeho kompozícií na reprezentatívne albumy slovenskej hudobnej tvorby nahral päť profilových CD nosičov. Borzíkova komorná a orchestrálna tvorba je pravidelne uvádzaná na domácich i zahraničných pódioch poprednými interpretmi, komornými zoskupeniami a symfonickými orchestrami. Borzík kreuje svoj individuálny hudobný jazyk, založený na uplatňovaní rekontextualizácie a syntézy kompozičných princípov modalita, tonality, rozšírenej tonality a používania bitonálnych, polymodálnych, atonálnych, dvanásťtónových a seriálnych postupov, v nových zaujímavých kontextoch. Jeho hudobná poetika zahŕňa hudobné elementy slúžiace

ako prostriedky na mnohotvárne budovanie štruktúry. Súhrne a celistvo siaha po všetkých výdobytkoch európskej klasickej hudby. Cit pre takto koncipované hudobné diela skladateľ dokazuje prostredníctvom nenásilného, inteligentného spôsobu, vyvierajúceho z vnútorného presvedčenia a vnímania sveta, ktoré čerpá z teológie, filozofie, poézie, astronómie, biológie, architektúry či výtvarného umenia. To sa prejavuje nielen vo vonkajšej formovej stránke, ale aj vo vnútornej obsahovej, naplňajúc tak duchovný rozmer hudby.

Jeho Hlas, koncert pre klavír a orchester som napísal v roku 2019 ako tretiu časť trilógie. Predošlé dve časti, Jeho Meno, koncert pre violončelo a orchester, a Jeho Tvár, koncert pre husle, klavír a orchester, sú s ním neoddeliteľne previazané, lebo všetky tri vyrastajú z jednej témy. Druhá časť trilógie, Jeho Tvár, zachytáva pôvodnú myšlienku v základnom tvare a jej metamorfózy tvoria prvú a tretiu časť, Jeho Meno a Jeho Hlas. Rôzmy skladieb odkazujú na biblickú skutočnosť existencie Boha v troch božských osobách ako Otca, Syna a Ducha Svätého. Jednota v rozmanitosti prameniaca z ich vzájomného vzťahu, princíp sebadarujúcej lásky Najsvätejšej Trojice, sa ako „odtlačok prsta“ prejavuje v celom stvorenstve. Človek túži poznať Meno toho, ktorý je jeho pôvodcom. Túži vidieť Tvár toho, kto mu dáva jeho najhlbšiu identitu. A potrebuje počuť Hlas toho, ktorý je cestou k jeho životu. Toto dielo je mojou poctou Stvoriteľovi. Jemu patrí všetko. On mi dal meno, tvár i hlas.

(Lukáš Borzík)

Napísanie diela podporil z verejných zdrojov formou štipendia Fond na podporu umenia.

Pavel Šnajdr

1975

absolvoval na JAMU v Brne najprv skladbu a následne dirigovanie. V súčasnosti je na JAMU doktorandom. Bol členom skladateľského združenia Bezmocná hrstka a za svoje kompozície bol dvakrát ocenený v skladateľskej súťaži Generace. Sústavne sa venuje interpretácii súčasnej hudby. S brnianskym súborom Ars incognita premiéroval približne štyridsať skladieb súčasných autorov, pričom niektoré z nich vyšli aj na CD. V roku 2001 s týmto súborom vystúpil na Pražskej jari a v roku 2005 na festivale Pražské premiéry v Dvořákovej sieni Rudolfiny. Pravidelne spolupracuje so Severočeskou filharmóniou Teplice a Filharmóniou Hradec Králové, dvakrát dirigoval na festivale Hudební fórum Hradec Králové. V rokoch 2001 – 2008 bol dirigentom opery Divadla

J. K. Tyla v Plzni, kde okrem operného repertoáru našťudoval tiež baletné predstavenia, a to klasické i súčasné (svetová premiéra baletu Zahradla podľa rovnomennej knihy Jiřího Trnku na hudbu Zbyňka Matějů). V rokoch 2004 – 2007 ho angažovalo Národné divadlo Brno, s ktorým sa zúčastnil na japonskom turné s operou Mozart a Salieri Rímskeho-Korsakova. V súčasnosti opäť pôsobí v Národnom divadle Brno. Od roku 2007 spolupracuje so Štátnou operou Praha (v apríli 2008 tu našťudoval svetovú premiéru baletu Fantóm opery Petra Malásk a Libora Vaculíka), kde na začiatku sezóny 2008/2009 prijal stály angažmán ako dirigent baletných predstavení. V sezóne 2011/2012 bol šéfdirigentom opery Moravského divadla Olomouc. V roku 2011 založil súbor BCO – Brno Contemporary Orchestra, s ktorým sa sústreďuje predovšetkým na interpretáciu súčasnej hudby.

Ladislav Fančovič

1980

je považovaný za významného predstaviteľa európskeho interpretačného umenia a zároveň patrí k najvšestrannejším umelcom na česko-slovenskej hudobnej scéne. Šťudoval na Akadémii múzických umení v Prahe v triede Mariana Lapšanského a na Universität für Musik und darstellende Kunst vo Viedni u Wolfganga Watzingera. Doktorandské štúdium absolvoval na Vysokej škole múzických umení v Bratislave v triede Mariana Lapšanského. Bol finalistom a laureátom domácich a medzinárodných súťaží: Medzinárodnej klavírnej súťaže F. Chopina v Mariánskych Láznach, Medzinárodnej klavírnej súťaže E. Nyiregyháziho v Krakove, Medzinárodnej súťaže Johanna Nepomuka Hummela v Bratislave, súťaže Talent roku. Vzdelanie si doplnil účasťou na majstrovských

kurzoch (Jan Wijn, Abbey Simon, György Sándor, Karl-Heinz Kämmerling, Mikhail Voskresensky). Je držiteľom ceny Frica Kafendu za mimoriadnu koncertnú a nahrávaciu činnosť a získal dve nominácie na cenu Radio_Head Awards. Je vyhľadávaným komorným hráčom a stálym členom zoskupení Hugo Kauder Trio a Berger Trio. S husľovým virtuózom Milanom Palom tvoria nekonvenčné a mimoriadne kompaktné duo, ktorého výsledkom je odbornou kritikou oceňovaná séria nahrávok kompletných diel pre husle a klavír (Beethoven, Brahms, Grieg, Suchoň, Šostakovič, Bartók, Weinberg). Koncertoval vo väčšine európskych krajín, v Turecku, Malajzii, USA, Ománe, Číne, Indii a na Cypre. Ladislav Fančovič nahral vyše 40 CD nosičov pre vydavateľstvá Naxos, Pavlík Records, Hudobný fond, Diskant, Slovak Radio Records a Swingmánie. Medzi najvýznamnejšie počiny patria 3 CD s hudbou bratislavského rodáka Ernő Dohnányiho (2013, 2018, 2021), CD Leopolda Godowsky (2012) s nahrávkou jeho Klavírnej sonáty e mol, ktorej našťudovanie je ojedinelým počinom v celosvetovom meradle, či CD Jozefa Grešáka (2020), v ktorom sa predstavil ako sólista v koncerte pre klavír a orchester so Štátnou filharmóniou Košice a tiež ako hudobný režisér albumu. Ladislav Fančovič rád siaha po veľmi náročných a málo hrávaných skladbách, ktoré sa z dôvodu technickej náročnosti zriedkavo objavujú v koncertných programoch. Intenzívne sa venuje aj interpretácii a propagácii slovenskej hudobnej tvorby (Suchoň, Albrecht, Cikker, Zeljenka, Berger, Kupkovič, Iršai, Zagar, Piaček, Čekovská, Šarišský, Lejava, Borzík).

Erik Rothenstein

1973

je barytónový saxofonista, skladateľ, aranžér a pedagóg. Venuje sa jazzovej a klasickej hudbe. Vede svoju vlastnú skupinu Erik Rothenstein band, s ktorou nahral päť albumov a vystupoval v Európe a Južnej Amerike. Jeho tvorba pramení z koreňov hudby stredo-východnej Európy (slovanský a balkánsky folklór, klezmer) v prepojení s jazzovou tradíciou. Pravidelne spolupracuje s domácimi a zahraničnými umelcami. Zakladal teleso Lento Ad Astra venujúce sa komornej klasickej hudbe a world music skupinu Babele Beat Band. Bol spoluzakladateľom Pressburger Klezmer bandu. Po dlhšom čase sa rozhodol hľadať nový „sound“, iné formy kompozícií a kapelového hrania.

V roku 2018 preto založil teleso Ansambel SO36, kde sa venuje súčasnej hudbe a interpretácii skladieb súčasných slovenských autorov. Ďalej však spolupracuje v rôznych formáciách s domácimi i zahraničnými hudobníkmi a je členom CZ-SK Big Bandu Matúša Jakabčica. Bol členom Orchestra Gustava Bromu. Spolupracoval s Višegrad jazz big bandom a s klasickými orchestrami (ŠKO Žilina, Melos Ethos Ensemble, Orchester Slovenského rozhlasu, Slovenská filharmónia). Zaoberá sa aj kompozičnou a aranžérskou tvorbou pre orchestre i menšie zoskupenia. V roku 2019 mu bola Hudobným fondom udelená cena Ladislava Martoníka za originálny kompozičný a aranžérsky prínos do domácej jazzovej scény.

Symfonický orchester Slovenského rozhlasu

Symfonický orchester Slovenského rozhlasu bol založený v roku 1929. Jeho prvým šéfdirigentom bol Čech František Dyk. Na poste šéfdirigentov sa v ďalších rokoch vystriedali Kornel Schimpl, František Babušek, Krešimir Baranovič, Ľudovít Rajter, Richard Týnský, Ladislav Slovák, Václav Jiráček, Bystrík Režucha, Otakar Trhlík, Ondrej Lenárd, Róbert Stankovský, Charles Olivieri-Munroe, Oliver Dohnányi, Mário Košík a Peter Valentovič. Funkciu šéfdirigenta SOSR-u od sezóny 2019/2020 opätovne prevzal Ondrej Lenárd. Od roku 2020 v orchestri pôsobia dirigenti Konstantin Ilievsky a Adam Sedlický. Prvé slovenské profesionálne symfonické teleso má za sebou vyše deväťdesiat rokov úctyhodnej histórie. Za ten čas orchester zrealizoval nespočetné množstvo nahrávok nielen pre potreby rozhlasového vysielať, ale aj pre spoločnosti Opus, Supraphon, Naxos, Marco Polo, Arte Nova. Orchester pravidelne účinkuje na domácich festivaloch ako Bratislavské hudobné slávnosti, Nová slovenská hudba, Melos-Étos, Allegretto Žilina, music festival Piešťany či Radio_Head Awards festival. Je víťaným hosťom aj na zahraničných pódioch, kde opakovane hosťoval v Rakúsku, Nemecku, Maďarsku, Bulharsku, Španielsku, Taliansku, Japonsku, Francúzsku, Hong Kongu, Južnej Kórei i vo Veľkej Británii. Viackrát vystúpil v prestížnej koncertnej sále Musikverein vo Viedni, vo filharmonických sálach v Essene, Mníchove, Kolíne nad Rýnom, Klagenfurte a iných. V rokoch 2016 a 2017 bol rezidenčným telesom operného festivalu v rakúskom St. Margarethen. Udalosťou v nahrávacích aktivitách orchestra bola svetová premiéra opery Ermanna Wolfa-Ferrariho „Šperky Madony“ na CD. K ďalším mimoriadnym umeleckým počinom patrilo nahranie kompletu Šostakovičových a Moyzesových symfónií pre vydavateľstvo NAXOS, ako aj vyše sto CD albumov so skladbami súčasných amerických skladateľov a interpretov. Umenie SOSR-u je dnes možné pravidelne počúvať z vysielať väčšiny svetových rozhlasových staníc a nahrávky filmovej hudby v jeho prevedení zazneli už aj v produkciách ocenených Oscarom.

11.11. | sobota | 19:00

**Koncertná sieň Slovenskej
filharmónie, Bratislava**

Slovenská filharmónia

Marián Lejava *dirigent*

Milan Paľa *husle*

Eugen Prochác *violončelo*

Skladby

Robert KOLÁŘ • *Fanfares* pre orchester *

Mirko KRAJČI • *Koncert* pre violončelo a orchester č. 2 *

Šimon LUČENIČ • *Equilibrium* pre orchester *

Marián LEJAVA • *HERBSTTAG – Dichtung* pre husle a sláčikový orchester **

Svetová premiéra *
Slovenská premiéra **

György Ligeti a Rainer Maria Rilke stáli za inšpiráciami na napísanie skladieb, ktoré rámcujú dramaturgiu záverečného koncertu Novej slovenskej hudby v podaní Slovenskej filharmónie pod vedením **Mariána Lejavu**. Lejavov husľový koncert, šitý na mieru **Milana Paľovi**, zaznie v premiére svojej upra-

venej verzie pre sláčikový orchester. Druhým výrazným sólistom večera bude violončelis-
ta **Eugen Prochác**, ktorému ušil na mieru koncertantné dielo **Mirko Krajči**. Svoj filharmonický debut na koncerte absolvujú aj študenti záverečného ročníka kompozície na VŠMU **Robert Kolář** a **Šimon Lučenič**.

Robert Kolář

1982

študoval hudobnú vedu na Filozofickej fakulte UK v Bratislave, kde neskôr pôsobil ako odborný asistent. Od roku 2008 pracuje ako redaktor mesačníka Hudobný život. Ako hráč na trúbke sa od roku 2005 venuje rôznym podobám improvizácie – ako člen improvizáčnych zoskupení Musica falsa et ficta, Frutti di Mare a viacerých príležitostných zostáv. Spolupracoval tiež s VENI Ensemble, VENI ACADEMY a Cluster Ensemble, podieľal sa na nahrávaní niektorých ich projektov (Cluster Ensemble Plays Philip Glass, Elliott Sharp: Dispersion) a tiež filmovej a scénickej hudby v spolupráci s Luciou Chutkovou. Od roku 2022 je členom Bratislavského improvizáčného orchestra.

Od akademického roku 2019/2020 je študentom kompozície na HTF VŠMU v triede Mariána Lejavu. Jeho skladby zazneli v podaní interpretov, akými sú Magdaléna Bajuszová, Ivan Šiller, Milan Paľa, Katarína Paľová, Ronald Šebesta, Martin Adámek, Andrej Gál, Fama Quartet, VŠMU Modern Orchestra, Symfonický orchester Slovenského rozhlasu, Ensemble Ricercata či Ansámbl Asynchrónie.

Fanfares pre veľký orchester vznikli v prvých mesiacoch roka 2022 s myšlienkou na nadchádzajúcu storočnicu Györgya Ligetiho, skladateľa, ktorý zásadne ovplyvnil niekoľko generácií hudobných tvorcov a aj pre mňa osobne bol takpovediac bránou do sveta hudby povojnovej avantgardy. Neboli to len technické nuansy jeho dokonale vypracovaných partitúr, ktoré sú pre budúceho skladateľa tou najlepšou učebnicou modernej inštrumentácie a nevyčerpatelnou studnicou muzikantsky šťavnatých nápadov, ale aj jeho osobitý humor, schopnosť pohybovať sa na hranici smrteľnej vážnosti a komiky. Ligeti vzdal hold Bélovi Bartókov, svojmu skladateľskému vzoru, v klavírnej etude s názvom Fanfares, tak som si ho dovolil požičať pre svoju orchestrálnu predohru venovanú Ligetimu, rovnako ako som si zámerne „požičal“ (či parafrázoval) niekoľko z jeho typických inštrumentálnych formuliek a utkal z nich pradiivo tejto surreálnej zdravice. Skladba má pre mňa ešte jeden, celkom nezámerný význam – bola dokončená dva dni pred začiatkom ruskej invázie na Ukrajinu, sú v nej teda moje posledné mierové akordy...

(Robert Kolář)

Mirko Krajčí

1968

je laureátom Medzinárodnej skladateľskej súťaže Fulda (1993) a medzinárodnej dirigentskej súťaže Maestro Silva Pereira Prize, Porto (2002). Štúdium na Konzervatóriu v Bratislave ukončil s titulom Najlepší absolvent roka a pokračoval v štúdiu na VŠMU v Bratislave (skladba, dirigovanie). V roku 1992 absolvoval dirigentskú stáž na Conservatoire National Supérieur v Paríži. Už počas štúdií bol korepetítorom, neskôr zbormajstrom Detského a mládežníckeho speváckeho zboru Slovenského rozhlasu. Od roku 1996 pôsobil ako dramaturg Symfonického orchestra Slovenského rozhlasu a tiež ako umelecký vedúci a dirigent Komorného orchestra Technik, kde pôsobí dodnes. V súčasnosti je hudobným režisérom Slovenského rozhlasu, od r. 2006 šéfrežisérom.

Ako dirigent spolupracuje najmä so Symfonickým orchestrom Slovenského rozhlasu, ale aj s ďalšími orchestrami. So SOSR realizoval početné koncerty a štúdiové nahrávky diel svetového repertoáru, ako aj diel slovenských skladateľov. Dirigoval v rôznych krajinách, spolupracoval s mnohými významnými sólistami. Intenzívne sa venuje aj komponovaniu. Viaceré skladby vznikli na objednávky (BHS, SND, SOSR, ŠfK a iné). Okrem spomínaných medzinárodných súťaží je držiteľom početných prestížnych ocenení za svoju skladateľskú činnosť: Cena J. L. Bellu (1997), Cena SOZA (1997), Prémia J. Cikkeru (2007). Zo skladateľských súťaží na Slovensku si odniesol celý rad a cien a prémie. Z najnovších ocenení je to víťazstvo v skladateľskej súťaži Arco 2021, pričom rovnaké ocenenie si odniesol aj z prvých dvoch ročníkov tejto súťaže v rokoch 2017 a 2019.

Koncert pre violončelo č. 2 je rozsiahlym dielom, v ktorom jednotlivé časti vzájomne plynule nadväzujú a tvoria kompaktný celok. Vznikol v roku 2022 ako výsledok dlhodoberej tvorivej spolupráce s Eugenom Prochácom, ktorého schopnosti poznám z interpretácie takmer všetkých mojich skladieb pre violončelo. Vzhľadom na to som mohol do tejto skladby nakomponovať jednak technicky náročné úseky, ale aj pasáže, kde vynikne jeho schopnosť byť mimoriadne kreatívnym pri tvorbe tónu, farebnosti, lyrickosti a muzikalite. (Mirko Krajčí)

Napísanie diela podporil z verejných zdrojov formou štipendia Fond na podporu umenia.

Šimon Lučenič

1990

je slovenský skladateľ žijúci a pôsobiaci v Bratislave. Počas štúdia na Ekonomickej univerzite v Bratislave sa začal v roku 2013 venovať hudobnej kompozícii. V súčasnosti si dokončuje magisterské štúdium skladby na VŠMU v Bratislave v triede Lukáša Borzíka. Jeho diela boli uvedené na festivaloch Orfeus, Asynchrónie či Nová slovenská hudba. V roku 2022 a 2023 sa stal laureátom skladateľskej súťaže festivalu Konvergencie so skladbami La conversación a Tempora amissa. Vo svojej tvorbe sa zameriava na motívicko-tematickú prácu a evolučné rozvíjanie drobných melodických či rytmických buniek. Tvorivo rozvíja princípy minimalizmu, sakrálnej hudby a poľskej hudobnej školy. Inšpiráciu čerpá v prírode a zo zážitkov z bežného života, s úprimnou snahou reflektovať svet v celej pestrosti.

Trojčasťová skladba **Equilibrium** (Rovnováha) pre orchester z roku 2021 bola pôvodne napísaná pre štyri lesné rohy počas prvého pandémie roka 2020. V tomto období ešte nikto netušil, aké zmeny nás čakajú, čo všetko to so sebou prinesie ľudsky i spoločensky. Tak ako mnohí iní, hľadal som niečo, čo by vnieslo rovnováhu do vychýleného rytmu života. Moje pocity neistoty sa prejavili najmä v prvej časti skladby. Jej pomaly sa rozvíjajúca vlna vyjadruje osobnú skúsenosť straty ukotvenia v bežnom dni. Hlavný motív spočiatku navodzuje dojem pokoja, ktorý však nie je skutočný. Narastajúce napätie ukazuje, že tento čas vonkajšieho ticha nie je to, čo sme si zvolili dobrovoľne. V druhej a v tretej časti sa zráža prežívaná neistota s nástojčivou rytmickou štruktúrou a zmyslom pre harmonickú usporiadanosť, ktorá bola námetom pre hudobné zobrazenie dosiahnutia vnútornej rovnováhy nevyhnutnej pre život človeka. (Šimon Lučenič)

Marián Lejava

1976

je oceňovaný slovenský dirigent (2 ceny Radio_Head Awards, Cena Frica Kafendu), skladateľ (Cena Jána Levoslava Bellu, CASMI 2000 USA, Cena Mesta Reichenau AT, Cena Josefa Bulvu, Cena SOZA 2001 a iné) a pedagóg. Stál na dirigentskom poste popredných slovenských i zahraničných ansámblov pre novú hudbu (VENI ensemble, Melos Etos Ensemble, Prague Modern) a inicioval project VENI ACADEMY, kde pôsobil v rokoch 2010 – 2015 ako dirigent a lektor. Založil tiež telesá Bratislava Contemporary Players (2012) a CODensemble (2022). Premiéroval vyše 200 súčasných ansámblových, orchestrálnych i scénických diel slovenských a svetových skladateľov na festivaloch doma a v zahraničí (Česká republika, Nemecko, Maďarsko, Francúzsko, Čína, Japonsko a iné).

Podieľal sa na vyše 30 CD albumoch (Mode records, Naxos, Pavlik Records, Hevhetia, Hudobný fond, Real Music House a iné), z toho dvoch autorských (2006 a 2017). Jeho diela odzneli na domácich a zahraničných festivaloch pre súčasnú hudbu (Melos-Étos, Nová slovenská hudba, Bratislavské hudobné slávnosti, ISCM World New Music Days: Zagreb 2005, Košice 2013 a Tallin 2019, Varšavská jeseň 2006, Muzički Biennale Zagreb 2005 a 2015 a iné). Na festivale Pohoda vystúpil opakovane ako dirigent VENI ensemble, VENI ACADEMY, Symfonického orchestra Slovenského rozhlasu a s Orchestrom SND s premiérmi diel mladých skladateľov z Ukrajiny. Od roku 2010 je pedagógom na VŠMU v Bratislave, kde vyučuje skladbu a orchestrálne dirigovanie. V rokoch 2007 – 2014 bol dirigentom Operného štúdia VŠMU. Okrem toho prednášal aj na FF UK a PdF UK v Bratislave, na JAMU v Brne, HAMU v Prahe a Akadémii umení v portugalskom Aveire. V rokoch 2018 – 2020 bol externým pedagógom skladby na HAMU v Prahe.

HERBSTTAG – Dichtung Op. 29 (2021) pre husle a sláčikový orchester vznikol na jar 2021 počas jedného z lockdownov pandémie Covid 19 pre Milana Paľu. Je prvou „básňou“ z plánovanej trilógie inšpirovanej poéziou a svetom R. M. Rilkeho a tvorí kontrast k husľovému koncertu Vertigo (2018), milanolovému koncertu Omayra (2015/2017 – 2018) a sólovým skladbám Ciaccona (2010 – 2012) a Elogiaria (2017/2019 – 2020, rev. 2022). V nich je dôraz kladený predovšetkým na technickú virtuozitu Milanovej hry a bezbrehú schopnosť obsiahnuť polohy ďaleko presahujúce bežný rámec predstáv o hre na tomto nástroji. Dielo vyvrelo z Milanovho popudu dostať odlišný typ materiálu dávajúci priestor jeho metafyzickému výrazovému hraniu a bolo hotové za necelý mesiac. „Báseň“ (Eine Dichtung) – ako znie podtitul diela – je komponovaná v troch častiach, napísaných ako ABTEILUNG/STROFE, a každá kompletne zhudobňuje jednu z troch strof predlohy. Jednotlivé verše Rilkeho básne označujú jednotlivé úseky častí. Druhá z nich je malou passacagliou na tému z Bergovej koncertantnej árie Der Wein korešpondujúcej s obsahom veršov. Dielo existuje v dvoch verziách: prvá, ktorá zaznie na dnešnom koncerte, pre husle a sláčikový orchester, druhá pre husle a 15 sólových sláčikových nástrojov, ktorú sme spolu s Milanom a orchestrom Ensemble Opera Diversa premiérovali v Brne v novembri 2021.

(Marián Lejava)

Eugen Prochác

1962

je odchovancom bratislavského Konzervatória, študoval v triede Juraja Fazekaša. Pokračoval v štúdiách na pražskej Akadémii múzických umení pod vedením Jozefa Chuchra. Svoje umenie zdokonaľoval u takých majstrov, ako sú Daniel Šafran, Erling Blondal Bengtsson, Michail Chomicer či Angelica May. Je absolútnym víťazom medzinárodnej súťaže Premio Valentino Bucchi v Ríme v roku 1990. Vystupoval vo viac ako 40 krajinách štyroch kontinentov, nahral množstvo CD pre domáce i zahraničné vydavateľstvá. Účinkoval so svetoznámych osobnosťami, ako sú Sofia Gubajdulina, Giovanni Sollima, Jon Anderson, Rick Wakeman, Steve Hackett, Ken Hensley, Don Airey, Arto Noras či Václav Hudeček. Od roku 1990 vyučuje na Vysokej škole múzických umení

v Bratislave, v rokoch 1993 – 1997 vyučoval v portugalských mestách Lisabon a Paredes. Viedol majstrovské kurzy v Portugalsku, Francúzsku, Rakúsku, Thajsku, Indonézii, Vietname a na Slovensku. Je umeleckým riaditeľom Festivalu peknej hudby v Banskej Štiavnici.

Milan Paľa

1982

pôvodom slovenský huslista žijúci v Brne a jedna z najvýraznejších postáv dnešnej hudobnej scény je typom erudovaného a premýšľajúceho interpreta, ktorý ide vlastnou cestou. Zatiaľ čo iní hudobníci stavajú kariéru na niekoľkých skladbách, on študuje stále nové diela. Neuvažuje pritom v zavádzajúcich kategóriách „velikáni“ a „kleinmeistri“ – všetkým skladateľom prisudzuje rovnaké právo na to, aby ich hudba znela, pristupuje k nim s pokorou a odhodlaním preukázať účinok ich tvorivých výpovedí. Zásadný vplyv na formovanie Paľovho hudobného prejavu mala spolupráca so skladateľmi, ktorá vyústila do vzniku množstva skladieb „šitých“ mu na mieru. Jeden z najväčších impulzov mu dodal umelecký kontakt s významným francúzskym organistom a sklada-

teľom Jeanom Guillou. Dnes je Milan Paľa vyhľadávaným interpretom nových diel, ktorý má za sebou veľké množstvo premiér skladateľov svetových (okrem iného Guillou, Dusapin, Tüür, Körvits, Sirodeau), českých a slovenských (Emmert, Iršai, Lejava, Demoč, Kmiťová a ďalší).

Hoci je jeho repertoár značne široký a zasahuje do všetkých období od baroka po súčasnosť, jeho doménou zostáva hudba 20. a 21. storočia, ktorú prezentuje na prestížnych pódioch. V posledných rokoch vystúpil na festivaloch ISCM World New Music Days, Muzički Biennale Zagreb, Pražské jaro, Hudební fórum Hradec Králové či bratislavský Melos-Étos v sálach ako Großes Festspielhaus v Salzburgu, Narodowe Forum Muzyki vo Wroclawi alebo Saarländische Staatstheater. Spolu s orchestrami ako Filharmonie Brno, Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK či Slovenská filharmónia pod taktovkou dirigentov ako Dennis Russell Davies, Alexander Liebreich, Case Scaglione, Pierre-André Valade, Jakub Hrůša, Juraj Valčuha alebo Marián Lejava uviedol husľové koncerty autorov ako Edward Elgar, Leoš Janáček, Béla Bartók, Karol Szymanowski, Erich Wolfgang Korngold, Alfred Schnittke, Harrison Birtwistle, Esa-Pekka Salonen či Pascal Dusapin. Zvláštnu pozornosť, ktorú posledne menovanému skladateľovi Milan Paľa v súčasnosti venuje (uviedenie kompletného diela pre husle vrátane oboch husľových koncertov), vyústila v novú skladbu, ktorú pre neho Dusapin napísal a ktorú Paľa premiéroval na Festival Messiaen au Pays de la Meije 2022. Milan Paľa hrá na husle z dielne brnianskeho Ateliéru Bursík. Viac na milanpala.com.

Slovenská filharmónia

Slovenská filharmónia bola založená v roku 1949. Pri jej umeleckom zrode stáli dve významné osobnosti medzinárodného hudobného života V. Talich (1949 – 1952) a L. Rajter (1949 – 1976). Na umeleckom profilovaní orchestra sa podieľali ďalší šéfdirigenti – T. Frešo, L. Slovák, L. Pešek, V. Verbickij, B. Režucha, A. Ceccato, O. Lenárd, J. Bělohlávek, V. Válek, P. Feranec, E. Villaume a J. Judd. Od sezóny 2020/2021 zastáva post šéfdirigenta Daniel Raikin. Z množstva hosťujúcich dirigentov je potrebné uviesť osobnosti svetového mena ako J. Ferencsik, W. Rowicki, V. Smetáček, K. Ančerl, F. Konwitschny, A. Jansons, V. Neumann, H. Abendroth, A. Pedrotti, Sir E. Goossens, Sir M. Sargent, R. Benzi, K. Masur, Sir Ch. Mackerras, C. Zecchi, S. Baudo, C. Abbado, K. Sanderling, Z. Košler, R. Muti, K. Richter, K. Kondrašin, L. Segerstam, A. Lombard, S. Celibidache, T. Sanderling, O. Danon, M. Rossi, N. Järvi, K. Kobayashi, J. Svetlanov, M. Jansons, Ch. von Dohnányi, D. Kitajenko, O. Suitner, J. Conlon, V. Gergiev, A. Rahbari, F. Luisi, Sir Y. Menuhin, P. Schreier, V. Fedosejev, R. Weikert, M. Caridis, P. Steinberg, P. Keuschnig, T. Hanus, J. Hruša, J. Valčuha, T. Netopil, I. Marin, P. Baleff, G. Pehlivanian, J. Märkl, I. Volkov, W. Marshall, E. G. Jensen, A. Buribayev a mnohí ďalší, ale i skladateľov-interpretov vlastných diel ako J. Martinon, K. Penderecki a A. Chačaturian. Slovenská filharmónia realizovala množstvo nahrávok pre rozhlas, televíziu a hudobné vydavateľstvá OPUS, Supraphon, Panton, Hungaroton, JVC Victor, RCA, Pacific Music, Naxos a Marco Polo. Je pravidelným hosťom významných európskych hudobných pódii a festivalov. V rámci svojich početných zahraničných zájazdov vystúpila v takmer všetkých európskych krajinách, na Cypre, v Turecku, USA a pravidelne hosťuje na koncertných turné v Japonsku, Južnej Kórei, Ománe a Spojených arabských emirátoch.

Sprievodné podujatia

3. 11. | piatok | 19:00

*Malá koncertná sála, Vysoká škola
múzických umení, Bratislava*

ARTE PRO ARTE duo

Andrej Gál *violončelo*

Peter Javorka *klavír*

Skladby

Pavol ŠIMAI • *I motljus (In direct light)* *

Jevgenij IRŠAI • *Sonáta – Farewell (I. Maestoso, II. Presto, III. Rubato)*

Ivan PARÍK • *Pieseň o vysokom starom strome* *

Juraj VAJÓ • *The (un)fortunate country. Part 2*

Svetová premiéra *
Slovenská premiéra **

Komorný večer **ARTE PRO ARTE dua** prináša štyri kompozície. Program v duchu princípu „unitas multiplex“ obsiahne paradoxy a zároveň mosty, súvťažnosti prirodzene prepájajúce autorov, diela a interpretov koncertu.

Paradoxy sú tu azda takéto: koncert prinesie dve mimoriadne vzácne premiéry – premiéru diela **Ivana Paríka**, ktoré autor vytvoril pred 61 rokmi, ako skrytého skvostu slovenskej violončelovo-klavírnej literatúry, či premiéru nemenej skvostného diela **Pavla Šimaia**, ktoré vzniklo v Štokholme pred osemnástimi rokmi. Na druhej strane zaznie aj „novonarodené“ dielo **Juraja Vajóa**, skomponované

v tomto roku, no už premiérové uvedenie v máji 2023 interpretmi programu na košíckom koncerte. Dielom *Sonáta – Lúčenie* sa zas **Jevgenij Iršai** „paradoxne“ uviedol na slovenskú kompozičnú scénu.

Zároveň sú tu silné spojenia: humanistický podtón Iršaiovho diela je vlastný aj dielu Vajóa, toho zas s Paríkom spája vzťah žiak – učiteľ a **Parík** so **Šimaikom** sú obaja predstaviteľmi avantgardnej generácie slovenskej hudby 60. rokov 20. storočia. To všetko je navyše prepojené zvukovou kombináciou klavíra a violončela...

Pavol Šimai

1930 – 2020

prežil polovicu života na Slovensku a väčšiu polovicu vo Švédsku v Štokholme, kam s rodinou emigroval po vpáde vojsk Varšavskej zmluvy v auguste 1968 do Československa. Narodil sa v roku 1930 v Leviciach. Kontakty s hudbou z detských rokov sa viažu na matku a starú matku, ktoré boli učiteľkami hudby. Neskôr študoval hru na klavíri u Pála Kadosu, Štefana Németha-Šamorínského a Johanna Bacha. Na VŠMU v Bratislave študoval odbor skladba u Jána Cikkera. Štátne štipendium ministerstva kultúry mu umožnilo ďalšie štúdium skladby na Deutsche Akademie der Künste vo východnom Berlíne u Paula Dessaua. Na Musikhögskolan v Štokholme absolvoval odbor pedagogika hudobnej teórie. Najprv pracoval ako skladateľ v slobodnom povolaní a ako učiteľ na Štátnom

konzervatóriu a na Univerzite Komenského v Bratislave. Ako hudobný režisér pôsobil v Československom rozhlasu a v Štúdiu krátkych filmov v Bratislave. V roku 1968 emigroval do Švédska, kde pracoval na rôznych školách s umeleckým zameraním. Jeho skladby sa dnes hrajú rovnako vo Švédsku, ako aj na Slovensku. Niekoľko jeho skladieb vzniklo na podnet výtvarných prác manželky Jarmily Šimaiovej.

*Názvom skladby **I motljus (v priamom svetle)** z roku 2005 Pavol Šimai aluduje na výtvarné umenie, ktoré bolo preňho neraz tvorivým impulzom. Skladateľ materiál diela prezentuje v niekoľkých „priamom svetlách“: v priamom svetle tonálneho plánu c mol – As dur – c mol, priamom svetle trojdielnej formy s reprízou, priamom svetle rytmickej alúzie na smútočný pochod v okrajových dieloch formy alebo – opäť v priamom svetle – klavírných figurácií sprevádzajúcich violončelovú kantilénu stredného dielu. Príbeh skladby sa odohráva v nenáhlivom tempe a espresso je tu výsledkom tradičných elementov Šimaiovej hudobného jazyka, ku ktorým sa postupne prikláňa po avantgardnom entré v 50. a 60. rokoch 20. storočia.*

(Peter Javorka)

Ivan Parík

1935 – 2005

začínal svoju cestu v hudbe súkromným štúdiom hudby pod vedením legendárneho Alexandra Albrechta. V rokoch 1953 – 1958 študoval na Konzervatóriu v Bratislave (skladba: Andrej Očenáš, dirigovanie: Kornel Schimpl) a v rokoch 1958 – 1962 študoval na VŠMU v Bratislave skladbu v triede Alexandra Moyzesa. Povolanie dramaturga v československej televízii v Bratislave (1959 – 1962) vystriedal následným pedagogickým pôsobením na Katedre teórie a Katedre skladby a dirigovania na VŠMU (1962 – 1997), pričom v rokoch 1994 – 1996 vykonával funkciu rektora VŠMU. Bol jedným z organizátorov seminárov pre súčasnú hudbu v Smoleniciach. Jeho hudba prezrádza vplyvy Debussyho, Hindemitha či Bartóka. Vyvstáva v nej osobný introvertný

výraz spätý s technológiami povojnovej avantgardy. V období formovania vlastnej hudobnej reči nadviazal hlavne na výdobytky Druhej viedenskej školy, najmä na odkaz Webera, ktorý mu bol blízky svojím sústredením sa na vycizelovaný detail. Tento štýl je charakteristický úspornosťou používaných prostriedkov, krehkou a fantazijnou konštrukciou, zvukovou priezračnosťou, akcentom na sónickosť a expresívnosť (Dve piesne na texty starých japonských básnikov, Sonáta pre flautu, Piesne o padajúcom lístí, Hudba pre troch, Sonáta pre violončelo). Od druhej polovice šesťdesiatych rokov (azda pod vplyvom výtvarného umenia) ešte viac zdôrazňoval sónické elementy, štruktúroval detail a zároveň upevňoval celosť kompozície (Hudba k baletu, Fragmenty). Táto potreba ho priviedla do Experimentálneho štúdia, kde vytvoril celý rad skladieb, ktoré patria dnes k zakladateľským dielam slovenskej elektroakustickej hudby (Hommage to William Croft, Variácie na obrazy Miloša Urbáška, Hudba k vernisáži II, In memoriam Ockeghem, Pocta Hummelovi). V týchto kompozíciách realizoval ideu konfrontácie historickej hudby s elektroakustickými technológiami. Vo svojich skladbách uprednostňoval komorné inštrumentálne zoskupenia, využíval však aj ľudský hlas – spev alebo recitáciu (Videné zblízka nad jazerom, Ako sa pije zo studničky) – a nevyhýbal sa ani orchestrálnemu obsadeniu (Musica pastoralis, Hudba pre flautu, violu a orchester, Dve árie na fragmenty textu Stabat mater). Parík vytvoril tiež mnoho scénických a filmových hudieb. Venoval sa i teoretickej reflexii.

*Ivan Parík skomponoval **Pieseň o vysokom starom strome** v roku 1962, keď ukončil štúdium na bratislavskej VŠMU v kompozičnej triede Alexandra Moyzesa. Dielo vzniklo v susedstve známejšieho klavírneho cyklu Piesne o padajúcom lístí z toho istého roku, v ktorom sa autor hlási k odkazu prelúdií Claudea Debussyho, k hudbe Antona Webera či k fascinácii hudobným obrazom pastorále a miniaturizmom. Subtilná, webernovská textúra je prítomná aj v Piesni o vysokom starom strome. Pre dielo je typická stíšená dynamická hladina (pohybujúca sa v medziach ppp – mf, maximom je občasné f) a voľný seriálny princíp, ktorý je uplatňovaný v kombinácii s voľnou atonalitou a polytonalitou. Na inšpirácie Debussym možno poukazovať v oblasti harmonických štruktúr a využitia klavírnej pedalizácie, pomocou ktorej ich na vybraných úsekoch spája do farebno-zvučiacich komplexov. Violončelo na ich pozadí exponuje filigránsky vypracované, delikátne línie.*

(Peter Javorka)

Jevgenij Iršai

Životopis skladateľa nájdete na strane 10.

Sonátu – Farewell som skomponoval v roku 1985. Vyrastal som v rodine hudobníkov. Moji rodičia často spomínali kamarátov, zahynuvších počas druhej svetovej vojny. Preto som si dovoľil venovať túto Sonátu pamiatke muzikantov, ktorí sa nevrátili z vojny.

Juraj Vajó

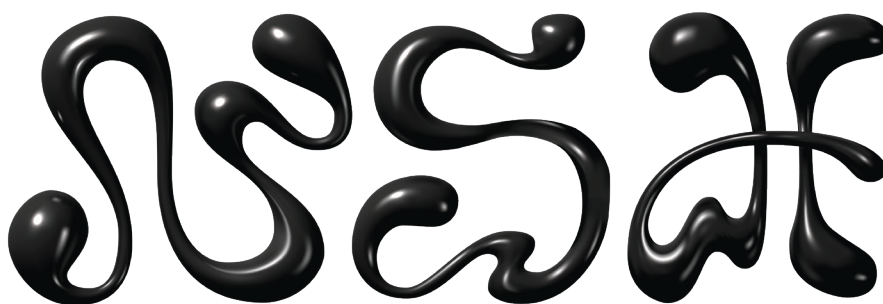
Životopis skladateľa nájdete na strane 4.

Skladba **The (un)fortunate country. Part 2** vznikla v roku 2023. Zvolanie: Kyrie Eleison, Hospodi pomiluj, El malei rachamim, Lord, have Mercy, Herr erbarme dich je pokusom modliť sa komponovaním či interpretáciou. Ďalší „multitasking“ či (ne)meditácia?: (ne)myslieť na politickú realitu, deti a deti svojich detí, písať, hrať a spievať. Priznať si to je také harlekýnske „viem, koledujem si o to, že si ľudia budú ťučiť na čelo“. Skladba má inštrumentálny c. f. pochádzajúci z ľudovej piesne spracovanej Béloom Bartókom (voľný preklad: Odišiel som z pekného domova, malého a slávneho... obzrel som sa na polceste, z oka sa slza kotúľa). Je to svojím spôsobom dvojité kánon, pričom druhá téma je myšlienkou, prosbou: „Pane, zmiluj sa“ v rôznych jazykoch a hudobno-tematických obdobiach. Zvolanie v nemeckom jazyku je citátom z diela J. S. Bacha. Skladbu venujem dvom excelentným umelcom Andrejovi Gálovi a Petrovi Javorkovi. Myslím si, že modlitba, tvorba a interpretácia spolu súvisia. „Duchovná hudba“, pokiaľ toto slovné spojenie nechce byť prázdnu nádobou, potrebuje energetickú jednotu všetkých troch zložiek. Uchopenie týchto dvoch vynikajúcich hráčov je absolútne autentické.

Napísanie diela podporil z verejných zdrojov formou štipendia Fond na podporu umenia.

PS: Poďakovanie. Bachovsko-ornitologické metafory-pečate v partitúre vďaka za svoju existenciu vzácnemu človeku a umelcovi Borisovi Vaitovičovi.

8. – 11. november • Bratislava a Košice

Nová slovenská hudba • 2023

Festival súčasnej klasickej hudby • 32. ročník

6.11. | pondelok | 8:45

*Koncertná sála Cirkevného konzervatória,
Beňadická 16, Bratislava*

Iris SZEGHY

Umenie je pozdvihnutím duše

HARMONOGRAM

08:45 – 09:30 • Autoportrét slovenskej skladateľky Iris Szeghy

09:40 – 12:30 • Masterclass

13:30 – 15:30 • Masterclass

Umelecko-edukačný projekt Cirkevného konzervatória **Student Meets Professionals** na záverečnom podujatí svojho 9. ročníka priblíži študentom umeleckých škôl, odbornej i širšej verejnosti osobnosť a dielo **Iris Szeghy**, medzinárodne uznávanej slovenskej skladateľky žijúcej vo Švajčiarsku. V rámci 2-dňového podujatia Iris Szeghy predstaví svoju tvorbu, inšpiračné zdroje a kompozičné východiská. Študenti z odbo-

rov hudba a spev a ostatní interpreti budú mať v rámci masterclassov možnosť konfrontovať svoju interpretáciu diel skladateľky priamo s ňou. Študenti z odboru skladba budú mať možnosť zúčastniť sa tohto procesu a diskutovať s autorkou o kompozičných východiskách a použitých technikách. Na záverečnom koncerte sa predstavia študenti Cirkevného konzervatória, VŠMU a hostia.

7.11. | utorok | 18:00

Pálffyho palác, Zámocká 47, Bratislava

Iris SZEGHY

Umenie je pozdvihnutím duše

HARMONOGRAM

09:00 – 12:00 • Masterclass

18:00 – 19:00 • Koncert z tvorby Iris Szeghy

FESTIVALOVÝ TÍM

Lukáš Borzík | Marián Lejava | Peter Dan Ferenčík |
Michal Krška | Katarína Staňová

DRAMATURGIA

Oľga Kroupová | Jana Kmiťová | Anton Steinecker |
Marián Lejava | Adrián Demoč |
Peter Dan Ferenčík | Robert Kolář

Sprievodné texty a úprava textov: Robert Kolář

Jazyková redakcia: Miroslava Haľamová

Redakcia bulletinu: Lukáš Borzík

Vizuál festivalu, idea a koncept: Andrea Labudová

Grafický dizajn: Andrea Labudová

ZMENA PROGRAMU A ÚČINKUJÚCICH VYHRADENÁ

USPORIADATEĽ

Spolok slovenských skladateľov | sssk.sk

Spoluorganizátori

Slovenský rozhlas (SRo)

Štátna filharmónia Košice (ŠfK)

Slovenská filharmónia (SF)

Z verejných zdrojov podporil
Fond na podporu umenia

u. fond
na podporu
umenia

rtv:

● RÁDIO
● DEVÍN

CITYLIFE.SK

šfk ŠTÁTNÁ
FILHARMÓNIA
KOŠICE

**slovenská
filharmónia**

ticketportal

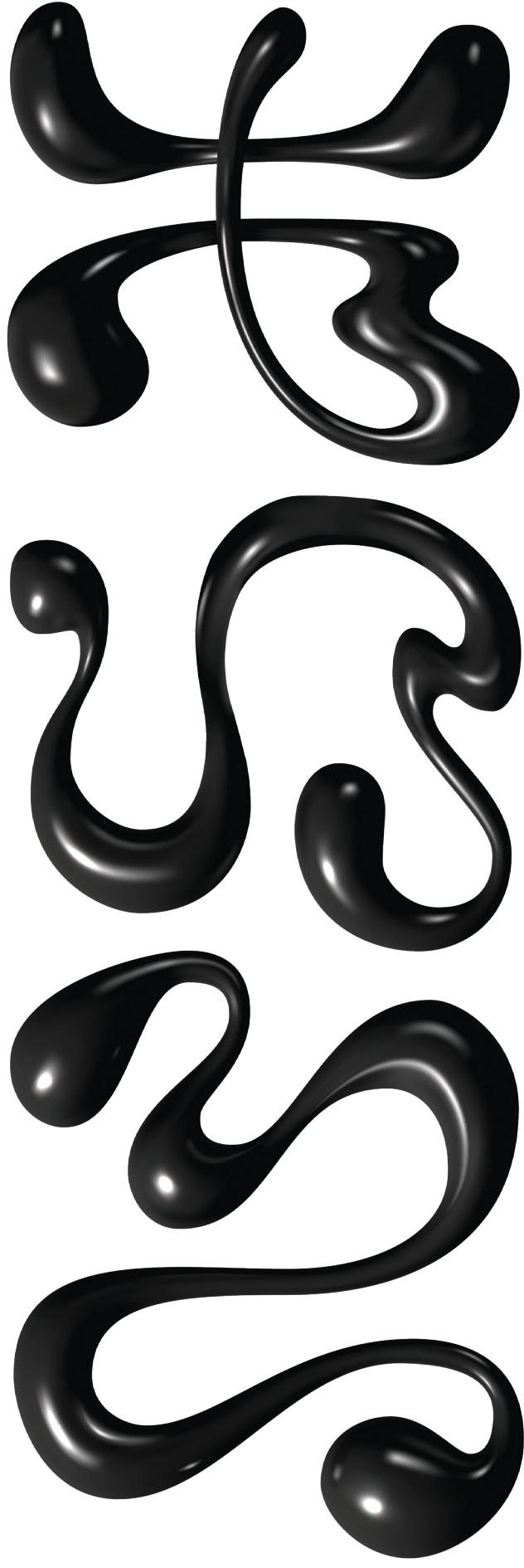
Hf Hudobný fond
Music Fund Slovakia

SOZA

**hudobné
centrum**

Sociálny
Kultúrny
Fond
SOZA

8. – 11. november • Bratislava a Košice

Nová slovenská hudba • 2023

Festival súčasnej klasickej hudby • 32. ročník